

ТВОРЧІЙ ХАРАКТЕР ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ГЛОБАЛЬНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Наталія Рибка

Одеса

У статті дається соціально-філософський аналіз творчої складової дозвіллевої діяльності в умовах глобалізації й інформатизації. Підкреслюється, що у глобальному інформаційному суспільстві дозвілля визнається потужним фактором соціального розвитку, що визначає суспільну думку та суспільний настрій, стабільність і нестабільність суспільства.

Фахівці відзначають, що дозвілля стає засобом розвитку нових форм культури, у яких створюються й апробуються інноваційні форми. Відзначимо, що тривалість дозвілля постійно зростає, підвищується темп зростання індустрії дозвілля, урізноманітнюються способи його проведення, відбувається розширення і збагачення форм. А серед різноманітних форм дозвілля істотно помітні тенденції, що дозволяють розглядати певні форми дозвілля як сферу, яка чинить опір процесам стандартизації і ринковим відносинам. Тому можна припустити, що риси притаманні трудовій діяльності, а це насамперед, творча, креативна характеристика, стають притаманними також і дозвіллевій діяльності.

Ключові слова: діяльність, дозвілля, дозвіллева діяльність, рекреаційна діяльність, глобальне інформаційне суспільство.

Актуальність. Розвиток сучасних технологій призводить до зростання продуктивності праці, що дозволяє скорочувати тривалість робочого дня. Саме тому у глобальному інформаційному суспільстві актуалізуються такі форми діяльності як дозвіллева.

Не тільки дослідниками, але й політиками, комерсантами всього світу дозвіллева діяльність визнається як потужний фактор соціального розвитку, що визначає суспільну думку та суспільний настрій, стабільність і нестабільність суспільства.

У майбутньому дозвілля матиме, можливо, більше значення ніж праця, хоча вже зараз досліджуючи дозвіллеву діяльність фахівці відзначають її двоїстий характер, неоднозначність, взаємозв'язок з численними сферами життєдіяльності суспільства – від соціально-економічних відносин до суто особистого життя людини. Причому сучасна дозвіллева діяльність несе на собі відмітку постіндустріального суспільства і пронизує усе повсякденне життя.

Однією із ознак людської діяльності в умовах глобального інформаційного суспільства є інтелектуалізація та творчість (Рибка 2013) [13], отже метою даної статті є розгляд дозвіллевої діяльності в умовах глобалізації й інформатизації та доведення її творчого характеру.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Західні вчені – переважно вчені США – і раніше зверталися до вивчення дозвілля: Т. Веблен («Теорія дозвільного класу», 1899 р.), А. Ллойд («Епоха дозвілля», 1922 р.), Дж. Каттен («Погроза дозвілля», 1926 р.), Г. Мей і Д. Петген («Дозвілля і його використання», 1928 р.), Дж. Ландберг («Дозвілля: вивчення пригорода», 1934 р.), А. Пек («Виклик дозвілля», 1934 р.), есе Б. Рассел («Похвала ледарства», 1935 р.), де вперше в сучасній науці підкреслюється конструктивний, соціально-необхідний і культуротворчий характер дозвілля, Р. Пейн («Навіщо працювати? Гряде століття дозвілля й достатку», 1939 р.).

Відмітимо, що активне вивчення дозвіллевої діяльності починається на початку 90-х рр., особливу увагу приділяють виявленню сутності поняття «дозвілля». Відбувається формулювання концепція «цивілізації дозвілля» (Ж. Дюмазед'є, Ш. Сільвестер), при цьому прихильників ідеї «суспільства дозвілля» умовно ділять на дві групи. До першої групи відносять авторів переконаних у тому, що «суспільство дозвілля» є суспільство на сучасному їм етапі (Ж. Дюмазед'є, Р. Чі, М. Каплан, К. Робертс), до другої – авторів, які уявляють суспільство дозвілля як неминуче (Ж. Фураст'є, Д. Габор), або можливе (К. Робертс) майбутнє людства.

Особливий погляд на дозвілля, як на частину образу життя, належить Т. Адорно, Г. Маркузе і Ю. Габермасу. Значення сфери дозвілля в соціальному житті підкреслювали в своїх працях з гуманітарних наук Л. Михайлова, В. Піча, Л. Сохань. Дозвілля в житті різних верств населення, зокрема молоді, розглядали також О. Голік, Н. Цимбалюк, І. Іонін, Е. Орлова та інші. А ролі дозвілля через споживачів практики та стиль життя приділяли увагу французькі дослідники П. Бурдьє та Ж. Бодрійєр.

Таким чином, у західній науці виокремлюють такі основні підходи до вивчення дозвілля: структурно-функціональний аналіз, неомарксизм і символічний інтеракціонізм. Відповідно до першого, дозвілля є тією сферою життєдіяльності індивіда, що дозволяє підтримувати цілісність і стабільність системи. Неомарксизм розглядає дозвілля як сферу, залежну від розподілу владних, економічних, культурних ресурсів у суспільстві, сферу, яка детермінована цілим рядом зовнішніх стосовно індивіда факторів. Представники символічного інтеракціонізму визначають дозвілля як конструкт, в основі якого лежить соціальна взаємодія й інтерпретаційні схеми індивідів. Варто відзначити, що зазначені підходи з метою досягнення найкращої інтерпретаційної моделі дозвілля варто розглядати не як взаємовиключні, але взаємодоповнюючі, тобто комплексно.

Аналізуючи різні підходи до характеристик дозвілля, дослідники виділяють основні: свободу від усталених соціальних вимог, можливість вибору, гедоністичність дозвіллевої поведінки (особистість перебуває в пошуках радості, насолоди), компенсаційність (активність спрямована на відшкодування того, що люди недоодержують в інших сферах своєї життєдіяльності) (Yaroshevych 2014) [19].

Виклад основного матеріалу. Соціально-філософський аналіз особливостей людської діяльності в умовах глобального інформаційного суспільства дозволяє стверджувати, що використання інформаційних технологій призводить до того, що людина еволюціонує біологічно і психологічно, тому людська діяльність у різних областях виробництва, науки, мистецтва, освіти, торгівлі, сфері обслуговування здатна набути нові якості й змісти, стати вільною індивідуалізованою діяльністю, що створює передумови для творчого розвитку людини. Отже, підсилюється роль і значення таких соціально значимих характеристик діяльності, як інтелектуалізація, віртуалізація, інтерактивний, і, що найбільш важливе – творчий характер різного роду діяльності (Rybka 2013) [13].

Згідно цього, творчих рис набуває і дозвіллева діяльність, а зважаючи на стрімке зростання його обсягу та значення для суспільства, можна стверджувати, що соціально-філософський аналіз суттєвих характеристик дозвіллевої діяльності в умовах глобалізації та інформатизації дозволить виокремити її специфічні риси – творчість, креативність, сформулювати критерії оцінювання її на предмет відповідності закликам сучасності, виробити рекомендації щодо створення сучасних ефективних методів та методології її здійснення в різних галузях індивідуального та суспільного життя.

Необхідно підкреслити, що базовою, фізіологічно обумовленою, причиною дозвілля, як вільного від праці часу, є необхідність відновлення фізичного здоров'я, максимальної продуктивності людини та духовного здоров'я. Частка дозвілля, яке витрачається на відновлення фізичних та психічних сил людини називається фізична рекреація. Визначено, що рекреація відіграє роль відновлення й збільшення інтелектуального й фізичного потенціалу людини, а значить суспільна практика формує соціальне замовлення, зміст якого – розвиток різних форм екологічної освіти й проведення дозвілля на відкритому повітрі.

Починаючи з 1966 року, з ініціативи Європейської ради фізичного виховання, здійснюється довгострокова програма розвитку фізичної культури й спортивного дозвілля «Спорт для всіх». З цього часу рекреаційна діяльність активно досліджується, а рекреаційні технології впроваджуються в суспільну практику.

Актуальні уявлення про рекреацію пов'язують із творчістю, із креативом, із самореалізацією: рекреацію пов'язують не тільки з необхідністю відновленням сил, не обмежують тільки відновленням сил, витрачених у процесі праці, а вважають, що вона розповсюджується на більш широкі цілі. Тільки та людина, що живе творчо, вище за середній рівень ефективності, використовує свій потенціал сповна й наближається до стану максимального здоров'я. Здоров'я саме по собі не може бути метою фізичної рекреації, воно є лише таким станом людини, що дозволяє йому жити творчим життям (Ryzhkyun 2002) [14]. В. Чіжиков (2003) [18] сутністю рекреаційно-оздоровчої діяльності називає

творчу поведінку (взаємодія з навколишнім середовищем) людей (у тому числі муніципальних службовців) у вільному для вибору роду занять і ступеня активності просторово-часовому середовищі, детерміновану внутрішньо (потребами, мотивами, установками, вибором форм і способів поведінки) і зовнішньо (факторами, що породжують поведінку).

Технології рекреації набули надзвичайного розвитку, вони стали різноманітними як за змістом (такі, що: засновані на руховій активності; використовують фізичні вправи; здійснюються у вільний або спеціально виділений час; включають культурно-ціннісні аспекти; містять інтелектуальні, емоційні й фізичні компоненти; здійснюються на добровільних, самодіяльних началах; оптимізуюче впливають на організм людини; включають просвітні й виховні компоненти; носять часто розважальний характер; здійснюються переважно в природних умовах; мають певну науково-методичну базу) так і по формі (рекреаційна фізична культура, рекреація спорту, оздоровча фізична рекреація, фізкультурно-виробнича рекреація й ін. (Krucsevych 2013) [7]. Дослідники (Krucsevych 2013, Levchenko 1999, Prystupa 2007, Pruzhynyn 2011) [7-8,11-12] визначають, що у практиках рекреації, в умовах глобального інформаційного суспільства, наявні альтернативні форми і види рекреації (поява нових видів відпочинку – екстремальний туризм; зелений туризм; збільшення активних видів рекреації); широке використання автоматики й техніки в процесі відпочинку, що надає йому яскраво вираженого технізованого характеру; збільшений попит на види тих занять, які пов'язані із живою природою й активними видами рекреації (підводне плавання, гірський туризм, екстремальний туризм екстремальних форм рекреації, до яких відносяться дельтапланеризм, гірський туризм (у тому числі альпінізм), купання у льодовій воді, стрибки з парашутом тощо. Також це численні популярні системи атлетичної гімнастики: боді-білдінг, шейпінг, аеробіка, стретчинг, дансинг, джогінг тощо; системи здорового способу життя, засадами яких виступають різноманітні чинники психотренінгу, релаксу, комплекси дієтичних рекомендацій, загартування організму, а також рекомендації із застосування традиційних фізичних факторів у сучасній рекреаційній практиці. А також розробка наукових підходів до формування територіальних рекреаційних систем, використання рекреаційних ресурсів – кліматотерапії, аеротерапії, геліотерапії, таласотерапії та багато інших.

Рекреація здійснюється у вільний час і передбачає дозвілєву творчість індивіда, діяльність людини, яка обумовлена його внутрішніми потребами і мотивами. Результат рекреаційної діяльності для людини є самоцінністю їй притаманний такий важливий стимул, як набуття людиною почуття задоволення від самого процесу рекреаційної діяльності. Тому можна стверджувати, що рекреаційна діяльність, як складова дозвілєвої, у глобальному інформаційному суспільстві урізноманітнюється, набуваючи творчого, креативного характеру.

Інша складова вільного часу, це дозвілєва діяльність, що виникає внаслідок залишку часу від праці та рекреаційної діяльності, яке індивід заповнює діяльністю, що визначена його особистим культурним рівнем.

Хоча у сучасному суспільстві взаємозв'язок дозвілля та праці відображається у різноманітних концепціях (нейтральній, компенсаційній, злиття, залишкової), у всіх цих концепціях та на всіх етапах становлення і розвитку теорії дозвілля його тісно пов'язується з професійно-трудовою діяльністю людини. О. Данилова, І. Петрова та інші (Danulova 2000, Petrova 2009) [3, 10]. А, з огляду на тенденції інформатизації, розвитку технологій та комерціалізації вільного часу зростає взаємозв'язок робочого й вільного часу, праці й дозвілля.

Проблемність взаємозв'язку праці й дозвілля відзначається багатьма дослідниками, незважаючи на переважаючий оптимістичний настрій, щодо тенденцій злиття праці та дозвілля. Так, розвиваючи ідеї марксизму, професор Чиказького університету Девід Гребер (2013) [2] зауважує, що сучасні технології дозволяють значно скоротити робочий тиждень, але насправді робітники офіційно працюють по 40 чи навіть 50 годин на тиждень, але насправді займаються корисною роботою 15 годин, решта – це так звана «паскудна робота» – безглузда, неефективна, соціально малоцінна, незрозуміла. Він вбачає суто політичні причини у тім, що робочий час не скорочується – це дозволяє затримувати масу людей на роботі, позбавляючи можливості отримувати вільний час на саморозвиток,

самоосвіту, творчу діяльність, а отже, говорить Девід Гребер «паскудна робота» – це «ідеальний для підтримання влади фінансового капіталу режим праці» (Greber 2013) [2].

Досліджуючи феномен дозвілля, у контексті ідеї нематеріальної праці й когнітивного капіталізму, Н. Соколова (2010) [17] з'ясовує, що у сучасних умовах фактично у свій вільний час (який звично трактується як час, вільний від праці) тисячі людей залучені в трудову діяльність, створюючи суспільні блага. Цей феномен отримав назву «вільна праця» споживачів, яка дає користувачам можливості для креативності й самовираження, масовому поширенню й розквіті креативних практик.

Також на міжнародній конференції присвяченій обговоренню співвідношенню праці та дозвілля, що відбулась у 2013 році у Москві, було визначено, що у сучасному суспільстві границя між робочим і вільним часом стала розпливчастою й проникною. Сучасність пропонує зовсім інші умови – роботи стає мало і вона стає зовсім іншою: відбувається ефект дезорієнтації у часі й «колонізації» неробочого часу. Особливу амбівалентність знаходить вільний час – час подолання відчуження й, разом з тим, час споживання, сфера інвестицій потужних «індустрій дозвілля» (2013) [9].

Вже сьогодні фахівці (Danylova 2000, Sokolov 2003) [3; 16] підкреслюють, що фактично чіткі границі праці й дозвілля існують для людей тільки з нерозвиненою духовністю, зайнятих нормованою репродуктивною працею. Для творчих фахівців, аристократів духу, розмежування праці й дозвілля психологічно неприйнятно, тому що праця дає їм емоційне задоволення більше сильне, чим дозвіллеві розваги, тому праця для них не підневільне заняття, а насолода.

Незважаючи на неоднозначність та складність процесу переходу творчої діяльності в один з основних видів людської активності, фахівці говорять про розширення присутності креативних елементів у трудовій діяльності (Dubyna 2002, Inozemcev 1997) [4; 5]. До того ж, в умовах переходу до глобального інформаційного суспільства, подальший розвиток самостійних сфер праці й дозвілля усе більше стає взаємозалежним і взаємодоповнюючим, іде по шляху взаємовпливу, зближення й, в остаточному підсумку, інтеграції. Відбувається інтенсивне взаємопроникнення двох сфер. Межа, що розділяє робочий і вільний час, стає усе більше відносною. Підстава такого взаємопроникнення – перетворення праці у творчу діяльність, єдність розвиваючої людини діяльності й у робочий, і у вільний час.

Таким чином, при переході до глобального інформаційного суспільства долається розрив двох галузей життя, втрачаються чіткі межі між ними, та в результаті відбувається процес інтеграції праці та дозвілля. Об'єднання сфер праці та дозвілля в єдиний комплекс відновить єдність і цілісність особистості. Завтрашня праця багато в чому буде визначатися сьогоднішніми уявленнями про вільний час, про дозвілля.

Ці процеси впливають на дозвіллеву діяльність, роблячи її усвідомленішою, різноманітнішою, багатшою на зміст, і, головне, творчою.

Традиційно дозвіллеву діяльність поділяють на три рівні: споживання, творчість, екстеріоризацію, при цьому рівні відрізняються не конкретним змістом діяльності, а ступенем інтелектуальної та емоційної включеності, ступенем духовної активності (Volovyk 1999) [1]. Таким чином, творчість як рівень дозвіллевої діяльності також поділяється на творчість для себе (пізнання того, що вже давно створено людством і подається новим поколінням як культура, яку треба опанувати), творчість для себе і найближчого оточення (створення якогось продукту дозвільної діяльності, оприлюднення її результатів) і творчість для всіх (коли результати творчості стають надбанням інших людей) (Volovyk 1999) [1].

Згідно вищевикладеного, дозвілля у глобальному інформаційному суспільстві містить у собі творчі елементи. О. Левченко (1999) [8] вважає, що навіть «споживання» культурних цінностей буде творчим процесом, бо створюється у даному випадку людський інтелект, вже починаючи з рівня активного споживання види діяльності набувають елементів пізнавальної творчості. Такі види діяльності вимагають від людини активних дій заради досягнення цілі (отримання інформації, естетичної насолоди, фізичного тонусу). Тим більше цілеспрямоване споживання (віддача переваги якомусь одному чи декільком видам діяльності), особливо коли мова йде про інтелектуальні захоплення, має підставу бути віднесеним до творчості.

Фахівці відзначають, що дозвілля стає засобом розвитку нових форм культури, у котрих створюються й апробуються інноваційні форми. Досліджуючи дозвіллеву діяльність

молоді І. Смаргович (2006) [15] перелічує десятки видів, форм соціально-культурної активності молоді, які, безсумнівно, розповсюджуються на всі вікові групи: тематичні дискотеки, їхня особливість у тому, що змістовна структура наповнена інформаційно-пізнавальними видовищними технологіями: наприклад, тематичні дискотеки, присвячені творчості певних «знакових» музичних груп або виконавців; різні модифікації сюжетно-рольових ігор своєрідний синтез трьох компонентів: спорту, розваги й інтелектуальній складовій; «перформанс» і «хепшенінг»; воєнно-історичне моделювання рольові й сюжетно-рольові ігри («Сутичка», «Фотополювання», рольові ігри «толкієністів»), КВК, лицарські клуби, неформальні молодіжні об'єднання, екстремальний спорт (пейнтбольні клуби, курси екстремального водіння, кінні клуби й т. д.) і екстремальний туризм (тури на виживання, кінні клуби, клуби ролерів, байкерів й т. д.), Internet-технології та багато інших.

Висновки. Відзначимо, що тривалість дозвілля постійно зростає, підвищується темп зростання індустрії дозвілля, урізноманітнюються способи його проведення, відбувається розширення і збагачення форм. А серед цих способів проведення дозвілля (або його типів) істотно помітні тенденції, що дозволяють розглядати певні форми дозвілля як сферу, яка чинить опір процесам стандартизації і ринковим відносинам. Тому можна припустити, що риси, що притаманні трудовій діяльності, а це насамперед, творча, креативна характеристика, стають властивими також і дозвіллевій діяльності.

Література:

1. Воловик А. Ф. Педагогіка дозвілля: Підруч. / А. Ф. Воловик, В. А. Воловик. – Харк. держ. акад. культури, 1999. – 332с.
2. Гребер Д. Про феномен паскудної роботи / Д. Гребер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://commons.com.ua/pro-fenomen-paskudnoyi-roboti>
3. Данилова О. А. Проблемы взаимосвязи труда и досуга в современной западной социальной философии: Автореф. дис. на соиск. учен. степ. к.филос.н.: Спец. 09.00.11 / О. А. Данилова / Чуваш. гос. ун-т им. И. Н. Ульянова. – Чебоксары, 2000. – 22 с.
4. Дубина И. Н. Эволюция труда: от принуждения к творчеству / И. Н. Дубина // Философские дескрипты. Вып. 2. – Бийск : Издательство Алтайского государственного университета, 2002. – С. 57-68.
5. Иноземцев В. Л. Экспансия творчества – вызов экономической эпохе / В. Л. Иноземцев // ПОЛИС. – 1997. – № 5. – С. 110-122.
6. Кирсанов В. В. Рекреация – социально-культурный феномен или функция досуга?: (теоретические направления исследования) / В. В. Кирсанов // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. – 2008. – № 9. – С. 101-111.
7. Круцевич Т. Ю. Історія розвитку фізичної рекреації : навч. посіб. / Т. Ю. Круцевич, Н. Є. Пангелова, С. Б. Пангелов. – К. : Академвидав, 2013. – 160 с.
8. Левченко О. Культура творчої особистості / О. Левченко. – Луганськ : СУДУ, 1999. – 166 с.
9. Между трудом и досугом: к новой «экономии спасения»? Международная конференция (26-27 ноября, Москва). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.slideshare.net/sashatalaver/ss-28414467//http://www.centre-fr.net/media/filer_public/fa/dc/fadcdaf9-c9dc-4e6f-9dd1-17f85133338/entre_travail_et_loisir_vers_une_nouvelle_economie_du_salut.pdf.
10. Петрова І. В. Праця і дозвілля: неминучий дуалізм / І. В. Петрова // Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності, Збірник наукових праць. Вип. 23 / Відп. ред.: М. М. Бровко, О. Г. Шутов. – К. : Видавничий центр КНЛУ. – 2009. – С. 127-133.
11. Приступа Є. Р. Рекреация як соціально-культурне явище, різновид і результат діяльності / Є. Приступа, А. Жепка, Войцех Л. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2007.– № 1. – С. 112-120.
12. Пружинин К. Н. Физическая рекреация как междисциплинарная область физкультурного образования: уч.–метод. пос. для самоподготовки студентов / К. Н. Пружинин, М. В. Пружинина. – Иркутск: Иркутский филиал «РГУФКСМиТ», 2011. – 120 с.
13. Рибка Н. М. Специфіка людської діяльності у глобальному інформаційному суспільстві / Н. М. Рибка // Вісник Інституту розвитку дитини. Вип. 29, 2013. – С. 19-24.

14. Рыжкин Ю. Е. Физическая рекреация в сфере досуга человека / Ю. Е. Рыжкин // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 5. – С. 17-19.
15. Смаргович И. Л. Инновационные формы досуговой деятельности современной молодежи в Беларуси / И. Л. Смаргович // Павышэнне ролі клубных устаноў у сацыякультурным жыцці рэгіёнаў: матэрыялы Рэспубліканскай навукова-практычнай канферэнцыі (22-23 лістапада 2006 г., г.Мінск). – Мінск : БелДПК, 2006. – С. 73-76.
16. Соколов Э. В. Феномен социально-культурной деятельности / Э. В. Соколов. – СПб. : СПбГУП, 2003. – 204 с.
17. Соколова Н. Л. Киберразвлечение, «свободный труд» и экономика дарения / Н. Л. Соколова // Вестник Самарского государственного университета. – 2010. – № 1. – С. 18-25.
18. Чижиков В. М. Введение в социокультурный менеджмент : уч. пос. / В. М. Чижиков, В. В. Чижиков. – М. : Изд-во Моск. гос. ун-та культуры и искусств, 2003. – 228 с.
19. Ярошевич Т. М. Досуг: теоретические аспекты, структура, содержание / Т. М. Ярошевич // Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки. – 2014. – № 1. – С. 299-304.

References:

1. Volovyk A. F. Pedagogika dozvillya: Pidruch. / A. F. Volovyk, V. A. Volovyk, – Hark. derzh. akad. kultury, 1999. – 332 s.
2. Greber, Devid. Pro fenomen paskudnoyi roboty// Devid Greber//. Regime to access: <http://commons.com.ua/pro-fenomen-paskudnoyi-roboti/>.
3. Danilova O. A. Problemy vzaimosvyazi truda i dosuga v sovremennoy zapadnoy sotsialnoy filosofii / O. A. Danilova: Avtoref. dis. na soisk. uchen. step. k.filos.n.: Spets. 09.00.11 / Chuvash. gos. un-t im. I. N. Ulyanova. – Cheboksary: 2000. – 22 s.
4. Dubina I. N. Evolyutsiya truda: ot prinuzhdeniya k tvorchestvu / I. N. Dubina // Filosofskie deskripty. Vyp. 2. – Biysk : Izdatelstvo Altayskogo gosudarstvennogo universiteta, 2002. – S. 57-68.
5. Inozemtsev V. L. Ekspansiya tvorchestva – vyzov ekonomicheskoy epokhe// POLIS, 1997. – № 5. – S. 110-122.
6. Kirsanov V. V. Rekreatsiya - sotsialno-kulturnyy fenomen ili funktsiya dosuga?: (teoreticheskie napravleniya issledovaniya) /V. V. Kirsanov // Vesnik Belaruskaga dzjarzhavnaga universitjeta kul"tury i mastactvaw. – 2008. – № 9. – S. 101-111.
7. Krucevych T. Yu. Istoriya rozvytku fizychnoyi rekreaciyi : navch. posib. / T. Yu. Krucevych, N. Ye. Pangelova, S. B. Pangelov. – Kyiv. Akademvydav. – 2013. – 160 s.
8. Levchenko O. Kultura tvorchoyi osobystosti / O. Levchenko – Lugansk: SUDU, 1999. – 166 s.
9. Mezhdud trudom i dosugom: k novoy «ekonomii spaseniya»? Mezhdunarodnaya konferentsiya (26-27 noyabrya, Moskva). Regime to access: http://www.slideshare.net/sashatalaver/ss-28414467//http://www.centre-fr.net/media/filer_public/fa/dc/fadcdaf9-c9dc-4e6f-9dd1-17f85133338/entre_travail_et_loisir_vers_une_nouvelle_economie_du_salut.pdf.
10. Petrova I. V. Pracya i dozvillya: nemynuchyj dualizm / I. V. Petrova // Aktualni filosofski ta kulturologichni problemy suchasnosti, Zbirnyk naukovyx pracz / Zb. nauk. pracz, vypusk 23 / Vidp. red.: M. M. Brovko, O. G. Shutov. – Kyiv.: Vydavnychyj centr KNLU, 2009. – S. 127-133.
11. Prystupa Yevgen. Rekreatsiya, yak socialno-kulturne yavyshhe, riznovyd i rezultat diyalnosti / Y. Prystupa, A. Zhepka, V. Lara // Pedagogika, psykologiya ta medyko-biologichni problemy fizychnogo vuxovannya i sportu. – 2007. – № 1. – S. 112-120.
12. Pruzhinin K. N. Fizicheskaya rekreatsiya kak mezhdistsiplinarnaya oblast' fizkul'turnogo obrazovaniya: uchebno–metodicheskoe posobie dlya samopodgotovki studentov / K. N. Pruzhinin, M. V. Pruzhinina. – Irkutsk: Irkutskiy filial «RGUFKSMiT», 2011. – 120 s.
13. Rybka N. M. Specyfika lyudskoyi diyalnosti u globalnomu informacijnomu suspilstvi / N. M. Rybka // Visnyk Instytutu rozvytku dytyny. Vyp. 29. Seriya: Filosofiya, pedagogika, psykologiya: Zbirnyk naukovyx pracz. – Kyiv: Vydavnyctvo Nacionalnogo pedagogichnogo universytetu im. M. P. Dragomanova, 2013. – S. 19-24.

14. Ryzhkin, Yu. E. Fizicheskaya rekreatsiya v sfere dosuga cheloveka / Yu. E. Ryzhkin // Teoriya i praktika fizicheskoy kul'tury. – 2002. – № 5. – S. 17-19.

15. Smargovich I. L. Innovatsionnye formy dosugovoy deyatel'nosti sovremennoy molodezhi v Belarusi / I. L. Smargovich // Pavyshjenne roli klubnyh ustanov u sacyjakulturnym zhycci rjegenaw: matjeryjaly Rjespublikanskaj navukova-praktychnaj kanferjencyi (22-23 listapada 2006 g., g.Minsk). Minsk, BelDIPK, 2006. – S. 73-76.

16. Sokolov E. V. Fenomen socyjalno-kulturnoj deyatel'nosti: Uchebnoe posobyie / E. V. Sokolov. – SPb, 2003. – 118 s.

17. Sokolova N. L. Kiberrazvlechenie, «svobodnyy trud» i ekonomika dareniya / N. L. Sokolova // Vestnik Samarskogo gosudarstvennogo universiteta. – 2010. – № 1.– S. 18-25.

18. Chizhikov V. M. Vvedenie v sotsiokul'turnyy menedzhment : ucheb. posobie / V. M. Chizhikov, V. V. Chizhikov. – M. : Izd-vo Mosk. gos. un-ta kul'tury i iskusstv, 2003. – 228 s.

19. Yaroshevich T. M. Dosug : teoreticheskie aspekty, struktura, sodержanie / T. M. Yaroshevich // Gumanitarnye, sotsial'no-ekonomicheskie i obshchestvennye nauki. 2014. – № 1. – S. 299-304.

Статья посвящена социально-философскому анализу творческой составляющей досуговой деятельности в условиях глобализации и информатизации. Подчеркивается, что в глобальном информационном обществе досуг признается мощным фактором социального развития, который определяет общественную сознание, стабильность и нестабильность общества.

Специалисты отмечают, что досуг становится средством развития новых форм культуры, в которых создаются и апробируются инновационные формы. Отметим, что продолжительность досуга постоянно возрастает, повышается темп роста индустрии досуга, разнообразятся способы его проведения, происходит расширение и обогащение форм. А среди разнообразных форм досуга существенным образом заметные тенденции, которые разрешают рассматривать определенные формы досуга как сферу, которая оказывает сопротивление процессам стандартизации и рыночным отношениям. Поэтому можно предположить, что черты присущие трудовой деятельности, а это прежде всего, творческая, креативная характеристика, становятся присущими также и досуговой деятельности.

Ключевые слова: деятельность, досуг, досуговая деятельность, рекреационная деятельность, глобальное информационное общество.

In article connections of work and leisure at different stages of evolutionary development of a society are analyzed; the role and value of leisure and work in human life is proved. In the global leisure recognized powerful factor of social development, determining public opinion and public mood, stability and instability of society.

Experts say that leisure is a means of developing new forms of culture, where are creating and testing innovative forms implemented. Note that the length of leisure is growing, the growth rate increased leisure industry, different ways to conduct, the expansion and enrichment forms. Among the various forms of entertainment significantly noticeable trends that can be considered some form of entertainment as a sphere that resists the standardization process and market relations. Therefore, we can assume that the features characteristic of labor, which primarily creative, creative characteristics, are also characteristic of leisure activities.

Key words: activity, leisure, leisure activity, recreational activities, global informative society.